

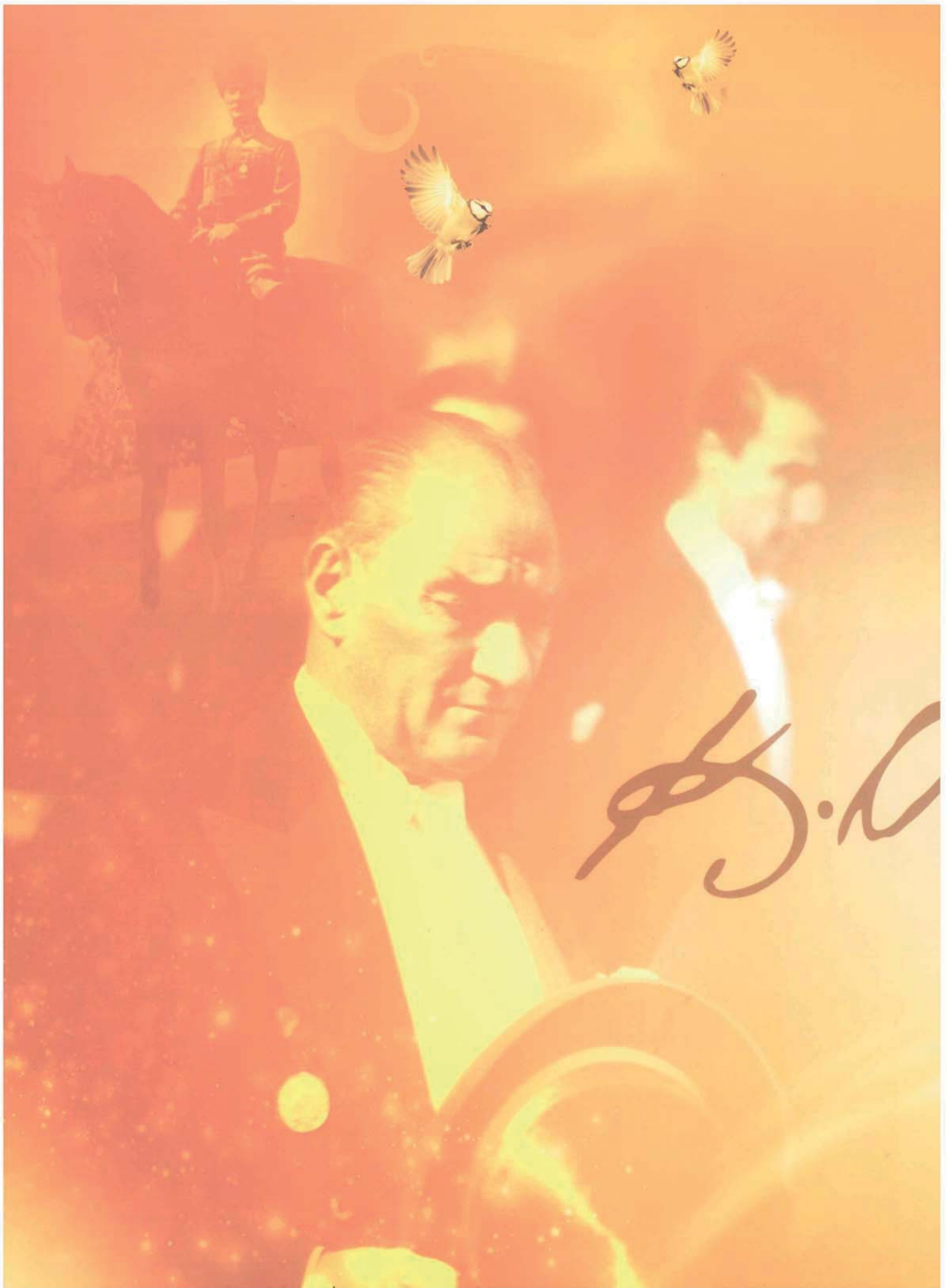
KARAMANLI SARI PAŞA

Dr. Ali GÜLER

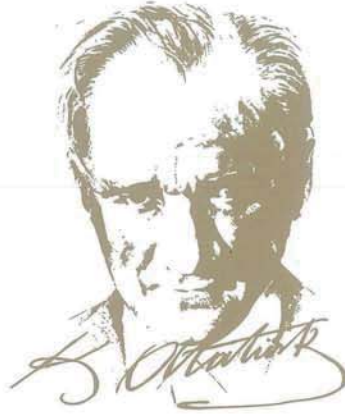
KARAMAN BELEDİYESİ KÜLTÜR YAYINIDIR.

HERNESİNİ
YÜKSEK
BAĞIMSIZLIĞINI
KORUMASINI BİÇEN
TÜRK ULUSU
BİLİNİ DE
YABANCI DİLLER
BOYUNDURUBUNDAN
KURTARMALIDIR.
K. ATATÜRK

శ.కె.ఎం

KARAMANLI
SARI PAŞA

*"Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen
Türk milleti, dilini de yabancı diller
boyunduruğundan kurtarmalıdır"*

Değerlerine sahip çıkan bir kent: KARAMAN

Yüzyıllarca pek çok medeniyete beşiklik eden bir bölgedeki önemli yerleşim merkezlerinden Karaman, köklü geçmişi ve kültürel mirasıyla bilinir. Ünlü Türk büyüklerinin yetiştiği ve Türkçe'nin resmî dil olarak kabul edildiği topraklarda geçmişten günümüze ulaşan değerlere sahip çıkmak biz Karamanlıların görevidir. Bu düşünceden hareketle, Karaman Belediyesi olarak üzerimize düşeni yapıyor; Türk dilini kültürünü ve değerlerini geliştirmek, korumak ve yarınlara taşımak adına var gücümüzle çalışıyoruz. Düzenlediğimiz etkinlikler ve hayata geçirdiğimiz farklı projelerle Karaman'a Türk diline ve kültürüne hizmet etmekten mutluluk duyuyoruz.

"Karamanlı Sarı Paşa", yaptığımız çalışmalardan biri... Büyük Önder Atatürk'ün Karaman'a dayanan soyunu ve ailesini anlatırken bölge tarihine de değinen kitap, O'nun günlük yaşantısında nasıl biri olduğunu görmemize ve manevi dünyasını anlamamıza yardımcı oluyor. Bizleri, Atatürk'ün tarih kitaplarında yazan ve derslerde anlatılanın dışındaki özellikleriyle, kısaca "İnsan Atatürk"le tanıştırıyor. Tüm dünyanın taktir ettiği bir liderin hayatına ışık tutan "Karamanlı Sarı Paşa", böyle bir liderin önderliğinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşayan herkesin okuması gereken bir kitap.

Türk Dil Bayramı'nı kutladığımız kentimizde Türkçe'nin doğru kullanılması için çabalarımızı ve bu anlamdaki etkinliklerimizi sürdürmeye devam edeceğiz. Çünkü kültürümüzün bir parçası olan dilimizin ne kadar değerli olduğunu biliyoruz. Diğer yandan tarihini merak eden, okuyan ve bilgilenen gençlerin yarınlarmızı aydınlatacaklarına inanıyor, "Karamanlı Sarı Paşa" gibi eserlerin gelecek nesiller için de yararlı olacağını düşünüyoruz. Bu vesile ile, eseri hazırlayan hemşehrimiz Dr. Ali GÜLER'i kutluyor; çalışmalarının devamını diliyoruz.

Ali KANTÜRK

Karaman Belediye Başkanı

Önsöz

Türk Milletinin yetiştirdiği en büyük insan, Mustafa Kemal Atatürk'ü anlamak, her şeyden önce onun yetiştiği çevreyi ve kültür ortamını iyi bilmekle mümkündür. Ülkemizde Atatürk'ün düşünceleri, ilkeleri ve yaptığı işler genellikle incelenmiş olmakla beraber; onun soyu, aile tarihi ve içinden çıktığı kültürel ortam pek incelenmemiştir.

Bunu fırsat bilen bazı yıkıcı, bölücü insanlar ve kuruluşlar, Atatürk'ü ve onun "en büyük eserim" diyerek adeta kutsallaştırdığı Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni karalamaktadırlar. Hiçbir belge ve bilgiye dayanmadan insanımızın beyninde ve gönlündeki "Atatürk imajını, sevgisini", onun soyu ve ailesi hakkında soru işaretleri oluşturarak yıkmaya çalışmaktadırlar.

Şüphesiz bunlarla hukuki mücadele yapılmaktadır ve yapılacaktır. Fakat, bunun yeterli olduğunu ve olacağını zannetmek büyük bir gaflettir.

Atatürk'ün soyu, ailesi ve bunu doğuran kültür ortamı ortaya konulmalı ve insanlarımızı, özellikle de gençlerimize anlatılmalıdır. Yine çok ihmal edilen bir konu da onun insani boyutudur. Atatürk bizden biridir. Bu yönü ile de gençlerimize anlatılmalıdır.

"Hayatta yegane fahrim Türk yaratılmamdır" diyerek Türklüğü ile övünen Gazi Mustafa Kemal Atatürk, baba soyu itibarıyla, hem Anadolu'nun, hem de Rumeli'nin Türkleşmesinde büyük rol oynamış bulunan ve Karaman'dan Makedonya'ya göç ettirilen "Kızıl Oğuz Yörükleri/ Türkmenleri"nden; anne soyu itibarıyla da Rumeli'nin Türkleşmesinde yine etkin rol oynamış bulunan ve göçtükleri Konya/Karaman yöresinden dolayı Rumeli'de "Konyarlar" olarak anılan Yörük/Türkmenlerdendir. Dedesi Kızıl Hafız Ahmet Efendi'nin köyü "Kocacık", bugünkü Makedonya Cumhuriyeti'nin Jupa Bölgesi'nde Debre şehrine bağlı, Türklerin yaşadığı bir köydür.

Bu eserde, işte bu "Kızıl Oğuzlar" ağırlıklı olmak üzere "Konyarlar"ın tarihi süreç içindeki faaliyetleri, varlıkları, hatıraları hem Anadolu, hem de Rumeli boyutu ile ele alınmaktadır. "Karaman" ve "Kocacık" mercek altına alınarak, ortak Türk milli kültür unsurları çerçevesinde Atatürk'ün soyu ile ilgili bütün bilgiler değerlendirilmektedir.

İnsan Atatürk'ün anlaşılabilmesi için onun nasıl okuduğu ve yazdığı, nasıl beslendiği, manevi dünyası, dine bakış açısı ile ilgili bölümlere de kitapta yer verilmiştir.

Yine kitapta Atatürk'ün hayatı hakkında en çok olumsuz propaganda yapılan bir konu olan ölümü, cenaze namazı, cenaze törenleri ve defin işlemi belgelere dayalı olarak anlatılmıştır.

Bazı okuyucular niçin "Sarı Paşa"? diye sorabilir. Bu sorunun cevabı kısaca şu şekildedir: Annesi Zübeyde Hanım'ın oğlu Mustafa'ya hitabı bu idi. Çocukken onu "Sarı Mustafam" diyerek bağrına basan Zübeyde Hanım, Paşa oğlunu da "Sarı Paşam" diyerek yüceltiyordu. Milletimiz de Atatürk'ü "Sarı Paşa" olarak tanımış ve sevmiştir. Bu ad onu en iyi anlatan isimlerden biridir.

Eserin basılmasındaki teşvik ve desteklerinden dolayı Karaman Belediye Başkanı sayın Ali Kantürk'e kalbi şükranlarımı sunarım. Çalışmalarım sırasında her zaman en büyük fedakarlığı yapan Eşim Azize Hülya GÜLER ve çocuklarım Vuslat ile Ezgi'ye teşekkür ederim.

Hacmi küçük, fakat ele aldığı muhtevanın büyük olduğunu düşündüğüm bu eserimi; kendisi de bir Kızıl Oğuz Yörüğü olan Merhum Babam Hacı İsmail GÜLER'in anısına ithaf ediyorum.

Dr. Ali GÜLER
Ankara, Mayıs 2008

İçindekiler

ÖNSÖZ	5
SARI PAŞA'NIN SOYU	13
SARI PAŞA'NIN BABA SOYU:	
KIZIL OĞUZLAR (KOCACIKLAR)	15
Anadolu'nun Türkleşmesi ve Kızıl Oğuzlar	15
Anadolu'nun Türkleşmesi	15
Malazgirt'ten Önce	15
Malazgirt'ten Sonra	17
Kızıl Oğuzlar (Kocacıklılar)	19
Karaman ve Kızıl Oğuzlar (Kocacıklar)	32
Karaman ve Yöresi Tarihi	32
Karamanoğulları'na Kadar	32
Karamanoğulları'ndan Bugüne	33
Karaman ve Yöresindeki Türk Boyları	36
Kilikya'daki Karaman Türkmenleri	38
Avşarlar	39
Atçekenler	41
Varsaklar	43
Karkın	44
Karaman ve Yöresinde Kızıl Oğuzlar	46
Oymak, Aşiret ve Cemaat Olarak	46
Yer Adı Olarak	46
Karaman (Larende)'da Kızıl Oğuz Köyleri	50
Karaman'da Bugünkü Kızıl Oğuz Yerleşim	
Birimlerini Tanıyalım	52
Kızılkuyu Köyü	52
Kızılkaya Köyü	53
Kızılaragini Köyü	54
Kızıllar (Taşkale) Beldesi	55
Rumeli'nin Türkleşmesi, Kızıl Oğuzlar ve Konyarlar	59
Rumeli'nin Fethi ve Türkleşmesi	59
Osmanlı İskan Siyaseti ve Rumeli Uygulaması	59

Rumeli'ye Yerleşen Yörük Grupları	62
Kızıl Oğuzlar Yahut Kocacıklar'ın Rumeli'deki Varlıkları	63
Kızıl Oğuz Yahut Kocacık Yörüşü Olarak	
Ali Rıza Efendi'nin Ailesi	66
Genel Bilgiler	66
Makedonya'da Türk Varlığı ve Atatürk'ün	
Dedesinin Köyü Kocacık	68
Makedonya : Coğrafya, Tarih ve Etnik Yapı	68
Makedonya Coğrafyası	68
Makedonya'da Etnik Yapı ve Türkler	69
Atatürk'ün Dedesinin Köyü Kocacık	74
Coğrafi Konumu	74
"Kocacık" Adı, Mahalle ve Köyleri	76
Türkler Tarafından Fethi ve Türk Kimliğinin Şekillenmesi	77
II. Meşrutiyet ve Anadolu'ya Göç	82
Günümüzde Kocacık ve Atatürk Hakkında Anlatılanlar	88
Sarı Paşa'nın Babası Ali Rıza Efendi'nin Hayatı	96
SARI PAŞA'NIN ANNE SOYU: "KONYARLAR"	99
Konyarların Rumeli'deki Varlıkları	99
Konyar Olarak Zübeyde Hanım'ın Ailesi	104
Sarı Paşa'nın Annesi Zübeyde Hanım'ın Hayatı	106
Bir Kocacık ve Bir Konyar'ın Tarihi Evliliği	114
Zübeyde Hanım'ın İkinci Evliliği	115
SARI PAŞA'NIN DOĞUMU	119
Doğduğu Yer	121
Doğum Tarihi	126
"Mustafa Kemal" Adı ve "Atatürk" Soyadı	128
Kardeşleri	131
SARI PAŞA'NIN ÖĞRENİM HAYATI	133
Selanik Askeri Rüştiyesi'ne Kadar	135
Mahalle Mektebi	135
Şemsi Efendi Okulu	138
Şemsi Efendi'nin Hayatı	138
Şemsi Efendi'nin Öğretmenliği ve Eğitimciliği	141
Mustafa'nın Çiftlik Hayatı	144
Mülkiye Rüştiyesi	145
Bu Dönemde Kişiliğini Etkileyen İnsanlar, Olaylar	145
Askeri Orta Öğrenim Dönemi	148

Selanik Askeri Rüştüyesi ve Burada Kişiliğini Etkileyen İnsanlar, Olaylar	148
Manastır Askeri İdadisi, Frerler Okulu ve Bu Dönemde Kişiliğini Etkileyen İnsanlar, Olaylar	154
Askeri İdadiler Hakkında Genel Bilgiler	154
İdadilerin Açılması	154
Personel Durumları	156
Öğrenci Sayıları	156
Eğitim Süresi ve Dersler	157
Manastır Şehri ve İdadi Binası	159
Dünkü ve Bugünkü Manastır	159
Askeri İdadi'nin Bugünü ve "Atatürk Anı Salonu"	163
Mustafa Kemal'in Manastır Askeri İdadisi Öğrenimi ve Burada Kişiliğini Etkileyen, İnsanlar, Olaylar	165
Manastır Askeri İdadisi Öğrenimi	166
Yüksek Öğrenim Dönemi	177
Harp Okulu Öğrenimi ve Burada Kişiliğini Etkileyen İnsanlar, Olaylar	177
Okula Girişi, Dersleri ve Notları	177
Künye Bilgileri	190
Arkadaşları, Öğretmenleri ve Faaliyetleri	194
Harp Akademisi Öğrenimi ve Burada Kişiliğini Etkileyen İnsanlar, Olaylar	199
Okula Girişi, Dersleri ve Notları	199
Arkadaşları, Öğretmenleri ve Faaliyetleri	206
SARI PAŞA'NIN BEYİN TEKNOLOJİSİ	221
Yabancı Dil Öğrenme Gayretleri ve Bildiği Diller	223
Okuma Sevgisi	228
Nasıl Okurdu, Nasıl Çalışırdı?	234
Özel Kütüphanesi	238
Atatürk'ün Gazeteci Kimliği ve Başyazıları	243
M. Kemal Atatürk'ün Eserleri	248
Askerliğe İlişkin Eserleri	249
Söylev ve Demeçleri ile Meclis Konuşmaları	249
Ders Kitapları	251
Anı, Günlük ve Mektuplar	251
Atatürk'ün Etkilendiği Şair, Yazar ve Düşünce Adamları	254
Türk Şair, Yazar ve Düşünce Adamları	256
Yabancı Yazar ve Düşünce Adamları	260

SARI PAŞA NASIL BESLENİRDİ?	265
Sofrası	267
Beslenme Alışkanlıkları ve Sevdiği Yemekler	269
Beslenme Alışkanlığının Kültürel Anlamı	271
Beslenme Alışkanlığı Hakkında Anılar	272
SARI PAŞA'NIN MANEVİ ÇOCUKLARI	283
SARI PAŞA'NIN MANEVİ DÜNYASI	293
Atatürk ve Din Konusunda Anlatılanlar	295
"Allah Büyük Bir Kuvvettir"	295
Atatürk Sabah Ezanını Dinlerken	295
Atatürk Manevi Kızı Nebile'den Yasin-i Şerif Dinlerdi	297
Atatürk Zaman Zaman Kur'an Okurdu	297
Atatürk Özel Hafızına Kur'an Okutup Dinlerdi	298
Atatürk Güzel Kur'an Okuma Yarışması Düzenlemişti	300
Atatürk Ordu İçin Kur'an Okutulmasını Emretmişti	301
Atatürk Özel Hafızına İmzalı Kur'an Hediye Etmışti	302
Atatürk Kur'an'a Olan Saygısını Her Fırsatta Gösterdi	302
Atatürk İyi Derecede Dini Bilgiye Sahipti	303
Atatürk Ramazan Aylarına Büyük Önem Verirdi	304
Atatürk Her Yıl Çanakkale Şehitlerine Mevlit Okuturdu	305
Atatürk Mensubu Olduğu Dinden Gurur Duyuyordu	306
Atatürk Dünyanın Bir Yaratıcısı Olduğuna İnanıyordu	308
Atatürk'ün Duası: "Gök Kubbe Başıma Yıkılsın"	309
Atatürk ve Din Özgürlüğü	310
"Namaz Kıl, Ama Resim de Yap Heykel de"	314
Atatürk Döneminde Namaz Kılan Memurlar	315
Atatürk Namaz Sureleri Üzerinde Çalışmıştı	315
Atatürk Rüyalarla İlgilenmişti	316
Atatürk, Alkol ve Din	317
Atatürk'ün Son Günleri	319
Bir İddia: "Atatürk'ün Son Mesajı"	319
Atatürk'ün Son Sözü: "Aleykümselam"	320
Akılcı ve Özgün Bir Din Anlayışı	322
Atatürk'ün Not Defterinden; "Tanrı Birdir ve Büyüktür"	322
Ahmet Fuat Bulca: "Atatürk Gerçek Bir Dindardı"	322
Kız Kardeşi Makbule'ye Göre Atatürk'ün Din Anlayışı	323
Atatürk Soruyor: "Allah'ın Varlığını Kanıtlayabilir misin?"	323
Hasan Rıza Soyak'a Göre Atatürk ve Din	323
Yabancı Gözüyle Atatürk ve Din	324

Atatürk'ün Din Anlayışı ve Einstein	325
Atatürk Düşüncesinde Din	328
SARI PAŞA'NIN ÖLÜMÜ, CENAZE TÖRENİ VE DEFİN İŞLEMİ	331
Fani Dünyadan Bir Dahi Göçüyor	333
Sarı Paşanın Naaşı Tahnit Ediliyor	335
İsmet Paşa Cumhurbaşkanı Seçiliyor	336
Tören Programı Belli Oluyor	337
Türk Milleti Atasına Koşuyor	339
Paşalar da Ağlar	340
Sarı Paşanın Naaşı Tanrının Huzurunda	
Son Görev: Cenaze Namazı	340
İstanbul'a Veda, Uzun Yolculuğa Merhaba	343
Sarı Paşa Hakimiyet-i Milliye'nin Kalbi Ankara'da	343
21 Kasım 1938 Pazartesi İlk Tören:	
Dünya Atatürk'ü Uğurluyor	345
Ve İlk Durak Namaztepe: Ata, 15 Yıllık	
Geçici Kabri Etnografya'da	346
Anıtkabir Nereye Yapılacak: Rasattepe mi, Çankaya mı?	347
Sarı Paşanın Naaşı Define Hazırlanıyor	349
4 Kasım 1953: Atanın Tabutu Geçici Kabirden Çıkarılıyor	354
Bir Tanık: Yekta Güngör Özden O Günü Anlatıyor	355
9 Kasım Pazartesi ve Tabut Açılıyor: Ata Sanki	
O Anda Gözlerini Kapamış Gibi Uyuyor	363
Prof. Dr. Kamile Şevki Mutlu O Günü Anlatıyor	364
10 Kasım 1953 Salı Sabahı: Doç. Dr. Cahit Özen Anlatıyor	368
Anıtkabir ve Mezar Odasında Son Hazırlıklar	372
Sarı Paşa'ya Son Tören: Anıtkabir'e Nakil	373
Ve Vatan Toprağı İle Kucaklaşma	374
Doç. Dr. Cahit Özen Tören ve Defin İşlemini Anlatıyor	377
KAYNAKLAR	385

